

לקח מהפרשה,

"ויקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי..." (טז' א')

רש"י: 'לא הזכיר בן יעקב שביקש רחמים על עצמו שלא ייזכר שמו על מחלוקתם...'.

הגיע אלינו סיפור מופלא בענייני שמות, וממנו אפשר ללמוד גם איך צריך להתנהג בבית בעת שמתעורר וויכוח בין בני הזוג כדי למנוע מחלוקת. המדובר בבני זוג שהתקרבו ליהדות, כאשר הבעל היה כבר בדרגה גבוהה יותר ואילו האישה נותרה מעט מאחור.

והנה בהיוולד להם בן בשעה טובה ומוצלחת, הביע הבעל את רצונו להעניק לרך הילוד שם יהודי מקורי בו הוכתרו אבותינו ואבות אבותינו מיום היותם לגוי בבחינת 'שמי ושם אבותי'. האישה לעומת זאת התנגדה, ודרשה לתת לילד שם מודרני.

ככל שהתקרב מועד הברית הלך והויכוח והחרף, ושני הצדדים לא הגיעו להסכמה. הבעל שמלבד זאת שהיה ירא שמים היה גם איש חכם, החליט לוותר ולא לפתוח במריבה בנושא זה. ביום שלפני הברית שאל את אשתו איזה שם היא רוצה לתת לבנם, וזו השיבה שהשם שהיא מעוניינת בו הוא 'נועם'.

הבעל לא היה מרוצה, אך כאמור גמלה בו ההחלטה לא לעורר מדנים בנושא זה. הוא התפלל לקדוש ברוך הוא מקירות ליבו שיסייע בידו להיחלץ מהמצב אליו נקלע, ובינתיים החליט לבקש מאשתו להצמיד לשם המודרני גם שם נוסף כזה המקובל מדורי דורות. כיוון שהאישה ראתה שבעלה בא לקראתה, נענתה גם היא לבקשה זו.

בלילה שלפני הברית יצאו השניים לסדר כמה דברים לקראת האירוע, ובדרך הם מבחינים במודעות התלויות ברחובות והקוראות לציבור להשתתף בהילולא לזכרו של ר' אלימלך מליז'נסק (אדמו"ר שבין היתר כתב ספר בשם 'נועם אלימלך'). כיוון שזה עתה נכנסו לתוך עולם התורה, לא הכירו שניהם את המושג המקודש 'נועם אלימלך', אולם משראתה האישה את השם 'אלימלך' מתנוסס על המודעות, מצא חן בעיניה והציעה לבעלה להוסיף את השם 'אלימלך' ליד השם 'נועם'. השם הזה מצא חן גם בעיני הבעל, והוא הסכים, מבלי שידע שיש קשר בין שני השמות הללו 'נועם' ו'אלימלך'. כשאמרו בברית ויקרא שמו בישראל, הכריז הבעל: 'נועם אלימלך', ועל פני הכול ניכרה הפתעה מרובה מההמצאה המקורית והמקודשת, לקרוא לבן על שמו של בעל 'הנועם אלימלך' הלא הוא הרבי ר' אלימלך מליז'נסק, למרות שההורים כאמור לא התכוונו לכך.

או אז התוודעו הבעל והאישה למושג זה, והחליטו ללמוד בבית בצוותא את הספר 'נועם אלימלך' ולימוד זה מעניק לשניהם חיזוק רב ביהדות ובקיום המצוות. הילד עצמו נועם אלימלך גדל על מבועי התורה והיראה והעובדה שהוא נקרא בשמו של אחד מרועי החסידות תעניק בטח גם לו שפע של קדושה.

מה למדנו?

שעל הכול אפשר וצריך להתפלל. יש לך בעיה עם אשתך, עמוד והתפלל. שא ענייך השמימה ובקש ממי שהכול בידו שיעזור לך שיתן לך את העצה הנכונה.

ושנית בשום אופן לא כדאי לעורר מריבות ומהומות בבית. אם נלך בדרך של הארת פנים וקרבה ונוכח שאנו מוכנים להסכים לדעתו של הצד השני יאירו לנו מלמעלה את דרכנו ונתיבותינו ויוליכונו בדרך הישר.

פינת החלכה

במה, ובכמה כסף פודים את הבן?

- א: כתוב בתורה שצריך לפדות את הבן בחמשה סלעים.
- ב: סכום זה שווה לשלושים ואחד 'דרהם' כסף טהור, שזה שווה למשקל של 93 גרם כסף טהור.
- ג: מחירו של כסף טהור משתנה מזמן לזמן וצריך לבדוק את השווי ביום הפדיון.
- ד: צריך להוסיף למחירו של הכסף גם את המע"מ.
- ה: אי אפשר לפדות בצ'קים ובשטרות כסף שאנו משתמשים בהם היום.
- ו: צריך לפדות במטבעות העשויים מכסף טהור, או במוצרים שווי כסף.
- ז: בדרך כלל יש לכוהנים מטבעות כסף מתאימים, אותם הם מוכרים לאבא לפני הפדיון, ובהם פודים.

חינוך לילדים גדולים חלק ג'

שאלה: הבן שלנו נשוי, אברך עם משפחה ברוכת ילדים. הכול שם בצמצום ובדוחק. כשאנחנו מציגים לו לצאת לשוק העבודה, הוא דוחה אותנו ומבקש שלא נתערב. מה עלינו לעשות?

תשובה: כשמדובר בילד נשוי צריך חכמה גדולה 'לזוז הצידה' ולתת לזוג לנהל את חייהם. צריך להבין שסולם הערכים וסדר העדיפויות שלהם יכול להיות שונה משלנו, וזכותם להקים דגם שונה משלנו. כשאנו רואים דברים שלדעתנו אפשר וצריך לשנות, תפקידנו מסתכם בכך שנציע להם את האפשרויות הנכונות לדעתנו - בעדינות רבה – לא יותר. הזוג עצמו יחליט איזה אורח חיים הם רוצים לנהל. איך בכל זאת אפשר לעזור? 'לזרום' עם הזוג. ללמוד להכיל את השונה מאיתנו. להבין שזכותם לחיות כמו שהם חיים, ואם נרצה ויש באפשרותנו, גם נעזור כלכלית. אבל דבר אחד צריך לזכור. העזרה נובעת מטוב לב, ולא נשתמש בה כדי להפעיל עליהם 'לחץ' מתוך הרגשה שבעל המאה הוא גם בעל הדעה.

בהצלחה ושבת שלום,
שושנה.

"וישמע משה ויפל על פניו, וידבר אל קורח ואל כל עדתו לאמר בוקר ויודע ה' את אשר לו" (טו' ד')
לכאורה היה יכול משה להשיב זאת מיד ולמה נפל קודם על פניו?
התשובה לכך: כשמושה שמע שמאשימים אותו בהתנשאות חשב שטענה זו טוענים כלפיו גם בשמים וקורח הוא רק השליה לכך. לכן קודם כל נפל על פניו לבדוק את עצמו אם יש בו התנשאות. ולאחר שתוצאות הבדיקה העלו שאין בו שמץ של גאווה, אז הבין שקורח אינו שליח משמים אלא רק איש ריב ומדון, ואז הגיב כפי שהגיב...

(בעל התניא)

סיפור לשבת

הסוחר המסתורי

הגאון רבי יוסף-שאול נתנזון, אב בית-הדין בלבוב, וגיסו הגאון רבי מרדכי-זאב, יצאו להקיש על פתחי היהודים בעיר. ביום האתמול הגיעה אליהם קריאה נואשת מצד משפחה שאביה השלך לכלא, ואפשר לפדותו רק באמצעות כפר. הרבנים החליטו להחליץ לעזרת האסיר. בתחלה ערכו רשימה ובה שמות כל תושבי לבוב האמידים. אחר-כך צינו ליד כל שם את הסכום שיכול האיש להרים למען מטרה חשובה זו. הם יצאו לדרך בשעת בקר, וקוו שעד אשר יחשיך היום יוכלו להכתיר את משימתם בהצלחה. ללא סבה מיחדת פנו תחלה אל בית הגביר ר' הרצלי ברנשטין. איש צעיר, בעל עסקים שהגיע לא-מפגר ללבוב. שני הגאונים עדין לא פגשו אותו, ולכן לא ידעו דבר על מדת נדיבותו.

כשראה ר' הרצלי את הרבנים החשובים בפתח ביתו, קרנו פניו מאשר. הוא הזמין להכנס פנימה וכבדם כבוד רב. אב בית-הדין ספר בקצרה על מטרת בואם, וגיסו השלים את דבריו בפניה אל בעל-הבית להרים תרומה נכבדה למצות פדיון שבויים. "בכמה כסף מדברי?", שאל ר' הרצלי. הרבנים נקבו בסכום שרשמו לצד שמו של ר' הרצלי. זה היה בערך אחוז אחד מהסכום הכולל שנדרש לשחרור היהודי. "לא, לא לך התכונתי. שאלתי היתה מהו הסכום הכולל שעליכם לגייס", אמר ר' הרצלי. מפתעים מהשאלה, נקבו הרבנים בסכום הכולל. "אם תואילו לכבדני בנוכחותכם בצל קורתי ולסעד עמי סעודת צהרים, אתן לכם את מלא הסכום הנדרש לשחרורו של היהודי מכלאו", אמר ר' הרצלי. שני הרבנים הביטו זה בזה כמשתוממים. מובן שנענו להזמנתו של ר' הרצלי. במהלך סעודת הצהרים הרבו הרבנים לגלגל בדברי תורה שעסקו במצות הצדקה ובמצות פדיון שבויים. ר' הרצלי היה מאשר למשמע הדברים ופניו הפיקו שביעות רצון ושמחה. "כעת אספר לכם אני מה הביאני לקבל עלי את כל התשלום.

"ובכן, הספור מתחיל לפני כמה שנים. חותני נתן בידי ארבע-מאות שקל כסף ואמר: 'לך, עסק במסחר ופרנס את משפחתך'. המתנתי ליריד הגדול שנערך בלושקביץ, כדי שאוכל להתחיל בעסק בלשהו. בבואי ליריד, מצאתי שם המלה רבה שסחרה את ראשי. פניתי לשוטט בסמטאות הסמוכות לו ולפתע הגיע לאזני קול בכי של אשה. הלכתי בעקבות הקול עד שהגעתי לצריף עלוב ומט לפל. "בתוך הצריף פגשתי אשה, עניה מרודה, שבתה בכאב על בתה אשר הגיעה לפרקה ואין לה אפלו פרוטה אחת לנדוניה. רחמי נכמרו על האשה ובתה ובלי לחשב פעמים הוצאתי מכיסי את כל ארבע-מאות שקלי הכסף שהיו לי ומסרתי אותם לאשה הבוכיה. זו הביטה בי בלא-מאמינה ופרצה בבכי נסער. הפעם זה היה בכי של שמחה.

"חזרתי ליריד, ורק אז קלטתי את מלא משמעותו של המעשה שעשיתי. שעה ארצה סובבתי כסהרורי, בלי לדעת מה לעשות. פתאום הבחנתי בסוחר שבידיו אלמגים ופהפיה. 'האם תרצה לקנות את המחרזת?', שאל. "ארצה גם ארצה', השבתי, 'אך כסף אין לי'. "אתה נראה לי אדם ישר ואמין ואני מוכן לתת לך אותה בהקפה", אמר הסוחר. נטלתי אותה מידי תמורת התחייבות לשלם לו אלף שקלים. בתוך זמן קצר הצלחתי למכור את המחרזת בשש-אלפים שקלים. "חזרתי אל הסוחר, שלמתי את חובי ולקחתי בהקפה סחורה נוספת. גם עתה האירה לי ההצלחה פנים. בתוך ימים אחדים צברתי סכום עצום. בסיומו של היריד חפשתי את הסוחר ובקשתי להודות לו, אך לא ראיתי עוד.

"מאז רואה אני ברכה עצומה בעסקי. מדי שנה בשנה נוהג אני לנסע ליריד כדי לאתר את הסוחר ולהודות לו, אך עדין לא מצאתיו. יש הטוענים שזה לא היה סוחר אלא אליהו הנביא בכבודו ובעצמו. "ברור לי לגמרי כי כל עשרי בא לי רק בזכות העבדה, שבאשר נזדמנה לי מצות הכנסת פלה, לא עשיתי שום חשבון ונתתי את כל אשר לי. מאז גמלה בלבי החלטה נחושה, שלא להחמיץ שום מצות צדקה המזדמנת לי".

הרבנים הגאונים האזינו נפעמים לספורו של ר' הרצלי. הוא חנך חינוך קל והוסיף: "מי יודע, אולי דוקא הפעם, בזכות מצוה זו של פדיון שבויים, אצפה לשוב ולראות את אותו סוחר מסתורי, שפחרזת האלמגים שלו העלתה אותי על דרך העשר".